

გამორცელებულ საზოგადოებისა. როგორღედ არ უღაპარაკნა ირაკლი რამიშვილს, ხოლო დათიკო მოზნვემ და წესტორ ცერცვაშემ ვერ იღაპარაკეს იმდენი, რამდენათაც მათი ორგანიზმი შოითხოვდა.

ღიან! ეროვნული ყრილობა იშვიათი ხილი ყოფილა და ამიტომაც სასურველია ამ ერთს, მოჰყვეს სხვა თასის.

ინტერპარტიული საზოგადოება.

საქართველოს ყველა პარტიებში მიმიე ტანჯვისა და წუხილში შევს საბჭო, რომელსაც სახელად უწოდეს „ინტერპარტიული“.

მიუხედავთ ქართული ანდაზისა: „ღელა ნახე, მამა ნახე, შვილი ისე გაშინახე“, ინტერპარტიულმა საბჭომ მოლოდინს გადააქარბა და აგრეთვე მიმიე ტანჯვისა და ვაი ვაგლახში შვა ეროვნული ყრილობა 19 ნოემბრისა, ხოლო ეროვნულმა ყრილობამ დიდს რიხითა და ზეიმით წარმოშობა „ეროვნული საბჭო“.

პირველი დღე.

ეროვნული ყრილობის პირველი დღე 19 ნოემბერია*). ხალხი ტოკავს. ლოცვები სავსეა წარჩინებული სტუმრებში. პარტიებში დღევანდები იკრიბებიან. დღიწყო კამათი დასხდომის შესახებ.

ვინმე სცენიდან. მოქალაქენო! საჭიროა დასხდეთ ასე: მარცხნივ ს. დემოკრატები; შემდეგ ს. რევოლიუციონერები; შემდეგ ს. ფედერალისტები; შემდეგ უბარტიონი, შემდეგ რადიკალ დემოკრატები; შემდეგ ეროვნულ დემოკრატები და შემდეგ თავდაზნაურობა.

იგივე მეროგეგერ. მოქალაქენო საჭიროა დასხდეთ იმ ასე: წინა რიგში ინტერპარტიული საბჭო, შემდეგ ფრაქციები და სხვა.

გდასხდომ გდამოსხდომა განმეორდა შესამეჯერ. მე რასაკვირველია მახსოვს კრილოვის არაკიდან, თუ რა დიდი მნიშვნელობა აქვს კარგით დასხდომას და ამიტომაც არ გაშვირვებდა აღნიშნულ საჯანზე ამდენი შრომის დახარჯვა.

დებუტატები დაირაზმენ ზოლებათ და ფარდაც მიხიდა.

აბაში ჩხენკელი

ეროვნული ყრილობა ვახსნა აკაკი ჩხენკელმა. ჩვენ ისე ხშირათ შეგებებივართ აღნიშნულ საზოგადო მოღვაწეს, რომ გვეშინია უკვე გადაქარბებთ არ ჩავვთვადლოს მისი ხელახალი შეწუხება.

ჩვენ არ შეგებებით არც იმის სიტყვას ვინადან მის შესახებაც უკვე ბევრი ითქვა, საერთოდ საჭიროა აღინიშნოს, რომ აკაკი ჩხენკელის სიტყვა ერთ განუწყვეტელ ტაშთან იყო ჩაქსოვილი.

ტაშში (ანუ აპლოდისმენტი)

ჩვენი მსჯელობა „ტაშის“ შესახებ ამ შემთხვევაში დამოუკიდებელია ეროვნულ ყრილობისაგან.

ძველათ საქართველო ცნობილი იყო ლამაზი ქალებით. დღეს იგივე საქართველო ცნობილია შეუღარბებელი რევოლიუციონერებით, ხოლო მომავალში ის ცნობილი იქნება განსაცვიფრებელი ტაშით.

სხვა ქვეყნებში ტაშს, ანუ აპლოდისმენტს, ვიწრო მნიშვნელობას აძლევენ. თუ მსმენელს არ მოეწონა სიტყვის შინაარსი, თუ ორატორის აზრი არ ეთანხმება მსმენელისს, ეს უკანასკნელი ტაშს დიახაც არ უკრავს.

ამაზე მეტი ბარბაროსობა განა შეიძლება? სულ სხვა ტურფასა და ლამაზ საქართველოში. აქ სიტყვის შინაარს არაფერ არ უყურებს. ტაშს უკრავენ და ისიც მქუხარეს საზოგადოთ ყველას, თუკი ორატორი ხმაშალდა ილაპარაკებს.

ეროვნულ ყრილობაზე პირველ შემდგულობას, ისიც ცოტად-თუ ბევრათ, იცავდა მარცხენა ფრთა კრებისა. ს. დემოკრატები; ხოლო მეორე შემდგულებას საესებით იზიარებდა დანარჩენი ნაწილი კრებისა.

არ არის დედამიწის ზუგრზე ისეთი ხალხი, რომელსაც ტაშის დაკვრა ქართველზე უკეთ ემეზრებოდეს. აქ ალბათ ჩვენი ეროვნული რადაცა მირჩია.

მისალმებანი.

*) სინტაქსისა ამ სიტყვას ძირა. თათქო ბანუქაშაი, სიტყვას ძირთად ქვეყნულად უძვეს „ხეკა“ რაღაც ადბით დიდ სიტყვებულში ჩავდვებს. თაღიშე მახარაქს.

თავისი ხანგრძლივი და მშვენიერი სიტყვის დასასრულ აკაკი ჩხენკელი მისალმა ყრილობაზე მოსულ უცხო საბატო სტუმრებს.

აქ იყენ სახელმწიფოთა წარმომადგენელი.

ნაკიათა წარმომადგენელი.

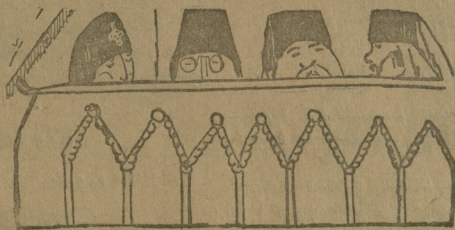
კათალიკოსი კირიონი.

ქართველი ჯარის მთავარსარდალი.

ხალხი დიდის ოვაციებით ეგებებოდა თითო-ეულ მისლმებს. თამამად შეიძლება ითქვას რომ გულწაკლული იმთვან სხელში არავინ არ დაბრუნდებოდა.

სამწუხაროდ ჩვენს მხატვარს ისეთი პოზიცია უჭირა, საიდანაც მხოლოდ ცალი მხრის ლოყები მოსჩანდა. ამიტომ ვერ დაგხატეთ დიპლომატთა და მინისტრთა ლოყები

კათალიკოსის ლოყაში ისხდა მთელი მიტროპოლიტი ქართველი ერისა, კათალიკოს კირიონ II მეთაურობთ. ლოყის დიდი საჭეიძო სახე ჰქონდა, თუმცა მორთულობა ყოველად სამედელოთა შავი და თალხი იყო.

(სახტა ეშმაკის)

ლოშა კათალიკოსისა.

ჭურნალის პირველ გვერდზე იბეჭდება სახება ამ ლოყისა ნახატი. მხ. შალვა ქიქოძის მიერ, ხოლო ეს პატა ფრესკა ვადმოღებულია აშხ. ეშმაკისგან.

შრილობის პრეზიდენტი.

ეროვნულმა ყრილობამ ერთხმად აირჩია კრების თსემუდომარეთ ნოე ჟორდანი. მის ამხანაგებათ აკაკი სხენკელი, გიორგი ლასხიშვილი და სხვანი. (ტაში).

ნოე ჟორდანი.

ერთ რომელდაც მეფეს უთქვამს: „სახელმწიფო—ეს მე გახლავარა“. ცხადია იგი ბორკილი იყო მთელი სახელმწიფოსი, რომლის მაგიერობასაც ეპირებოდა.

ბოლშევიკებზე იტყვიან: „რუსეთი ეს ჩვენა ვართ“ო ვინაიდან სახელმწიფოს ცენტრებში ხიშტი მათ უპყრიათ ხელთ. საქმე აქაც ძალიადობაზეა. აქ შგმაერთებელი ხიშტია.

ნოე ჟორდანისაც შეუძლია სთქვას: „საქარ

თველო, ეს მე ვარ“ო. პირველ ეროვნულ ყრილობაზე ჰქმნარიტათ რომ ის იყო საქართველო.

ნოე ჟორდანია გულია საქართველოსი და ვის შეუძლია სთქვას გული იგი არ შეეფერება მთელს ორგანიზმსო? რასაკვირველია არავის ქუათა მყოფელს, ხოლო გარეშე ამისა პასუხი ვის მოეკითხება. მარტო წანგრძლივი მოღვაწეობა საკმარისი არ არის, რომ ხალხის გულში ჩაბრძანდე და მოიკალოთ.

ქართველი კაცის ხელოვნებამ „ტაშის“ საქმეში უმადლეს წერტილს მიიღწია ნოე ჟორდანისათვის გამართულ ოვაციების დროს.

ჩემი შეხედულებით ნოე ჟორდანისამ ამ დღეს ერთად ერთი ნაკლი ჰქონდა. ეს გახლდათ მისი ახალი პიჯაკი. არ ვიცი ეს პიჯაკია გლახათ შეკერილი, არცეი თვალი მქონდა შეჩეუული მის ძველ ტანსაცმელზე.

მილოცვაები.

ერთი რამ გამოირკვა ჩემთვის ისეთი, რომელსაც წინეთ გვეის თვლით ვუცქეროდი. რაგქნა,

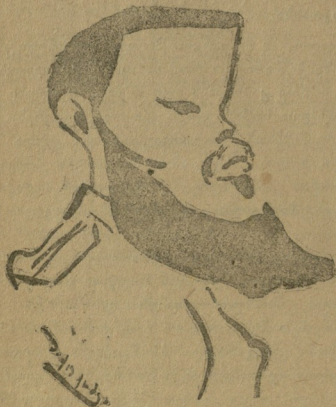
უნდა გამოვტყუე, რომ არ მეგონა თუ ასე ძლიერ ვუყვარდი ჩვენ ქართველები უცხო ტომებს.

ახლა კი რასა ვხედავ. თურმე ყველანი, სულ ცოტა რომ ვსთქვათ, ვაგიჟებული ყოფილან ჩვენის ტრფობით. კავკასიის ფრონტის მთავარ სარდალი სულ მუდამ ქერის კი იფხანდა ლაპარაკის დროს, მაგრამ ეს ისიტომ რომ უფრო მგონობია რე სიტყვები გამოენახა.

- თათრები,
- სომხები,
- უკრაინელები,
- პოლონელები,
- ებრაელები,
- ლეკები,
- აფხაზები,

ყველანი ერთი მეორეს ეცილებოდნენ მკერდ-მეტყველობაში და დამსწრე საზოგადოების მჭუხარე ტაშს იწვევდნენ.

აი, მაგალითად უკრაინის წარმომადგენელმა მთელი მოსხენება წიკითხა თავისუფლების საჭიროებასა და ჩვენს სიყვარულზე.

უკრაინის წარმომადგენელი.

ერთი სიტყვით ლაპარაკი არ უნდა ჩვენ არა თუ ჩვენს შინაურებს, არამედ გარეშეებსაც თავდავიწყებით ვყვარებივართ და თუ აზრდნ ხანს სიყვა

რულს ვერ გვიმტლანებდნენ, ამისი მიზეზი უმთავრესად ძველი რეჟიმი იყო.

გუჯარაი კათალიკოსისა.

საერთო ყურადღება ყრილობისა მიიპყრო კირონ მეორის გუჯარმა.

დიდი იმპავი გამოიწვია ჩემს ლოკაში კამათმა იმის შესახებ, თუ რა ენაზე იყო დაწერილი ის ირადე, რომელიც მამა ნიკიტა თალაკვაძემ წაიძღვრა.

მე ვერ ვიტყვი უმიჯვალად ქართული იყო მეთქი, მაგრამ შორე ნათესაობა რომ ჰქონდა ქართულთან ეს ჩემთვის ყოველივე ექვს გარეშეა.

მეორე დღე კრებისა.

მომენტი და ორიენტაცია.

ნოე ქორდანაის მოსხენება მომენტის შესახებ, ეგ ის ღირძია, რომლის გარშემო ტრიბუნებდა პირველი ეროვნული ყრილობა.

მთელი კრება სულგანაბული უსმენდა მომხსენებელს. ხანდის ხან ჩვეულება წასძლევედა მსმენელთ და დარბაზში მჭუხარე ტაში გაისმოდა.

ერთხმად მოწონებულ იქმნა დასავლეთის ორიენტაცია, წინაღმდეგ აღმოსავლეთისა.

სრული თვითმართველობა, საშინაო საქმებში საკუთარი კანონმდებლობით;—აი ჩვენი მოთხოვნილებო, ამბობს მომხსენებელი და გაისმის გამაყრუებელი ტაში*).

მომხსენებელს არავინ გამოეკემათებოდა, თუ რომ კრებაზე ფილიპე მახარაძე არ ყოფილიყო.

*) ქ—ნმა ეკ. გააშვილმა მოწესრიგით განაცხადა: — ქალებო, ყუვილები უნდა მოგვეტანა და ნაესთავს მიგვეყარაო.

მე უნებლიეთ გამახსენდა ამ წინაზე ეკ. გააშვილის მიერ ნოე ქორდანასადმი მიწერილი წერილი გაზ. „საქართველოში“. მასში უდადესი ცილისწამება გაუგებრობისა, დღეს კი ყუვილები ჩინებუული ნაბიჯია წინმსვლელობისა.

ფილიპე მახარაძე.

ფილიპე მახარაძემ ორი ორატორის ულუფა ილაპარაკა, მგერამ აზრი მაინც ვერ გამოსთქვა.

მესამე დღე.

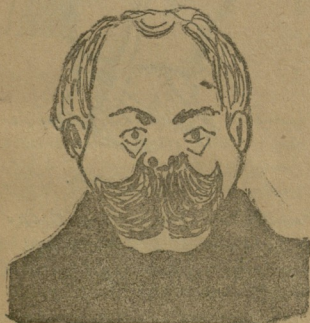
მოხსენება კ. აფხაზისა.

ქართველმა თავად-აზნაურობამ ეროვნულ თანხას მთელი თავისი საზოგადო საკუთრება დაუღო საფუძვლით.

საიდგილ-მამულო ბანკები,

კახეთის რკინის გზა

სათ.-აზნ. გიმნაზიები და კიდევ რამოდენიმე სახლი, აჲ ქართველი ერის საკუთრებას შეადგენს.

კ. აფხაზი.

კონსტ. აფხაზმა ამის შედეგად მოხსენება წაიკითხა. მე ძლიერ მეწყინა რომ ის კითხულობდა, ვინაიდან კ. აფხაზმა ჩინებული ზეპირი ქართული ლაპარაკი იცის. საზოგადოება და ყრილობა სიამოვნებით შეეგება ამ განცხადებას და თავმჯდომარემ კრების სახელით მადლობა განუცხადა.

კ. აფხაზის მავალითს მიჰბაძა ქუთაისის გუბერნიის თავად-აზნაურთა წინამძღოლმა დავით

დ. ნიჭაძე.

ნიჭაძემ და გააცნო საზოგადოებას იმიერ აზნაურობის დადგენილება.

მხოლოდ უმადურია საზოგადოთ; ვილაცამ ჩაილაპარაკა:—ეს მოძრაობის წინაშე ქედის მოხრა იყო, თითქო მოძრაობის დაწყებამდე არა ჰქონოდას თავად-აზნაურობას ეს განზრახვა გულში ჩამარბული. დიხაბ ჰქონდა, მგერამ ძველი ბარბაროსული მთავრობა ნებას არ აძლევდა ამისას.

დასასრულწაიერ ქორდანიამ განაცხადა, რომ ამიერიდან ყოველი ქართველი მხოლოდ მოქალაქეა, ვინაიდან მალე გამოვა ცნობა, რომლითაც ყოველგვარი წოდებრივი პრივილეგიები ისპობაო, საერთო ტაში.

მითხე დღე.

სექციები.

ყრილობამ აირჩია ცხრა სექცია და თითო-
ეულმა სექციამ დაიმუშავა თითო რეზოლიუცია.

აი სექციები:

- 1) ეროვნული საკითხის—
- 2) ერობის.
- 3) სამხედრო.
- 4) სკოლა.
- 5) აღმინისტრაციის
- 6) იუსტიციის
- 7) საფინანსო
- 8) სასურსათო
- 9) ქონების.

ჩვენ ძლიერ სასიამოვნოთ დავგზავნა ის გარე-
მობა, რომ სექციათა რიცხვი (9) ნამდვილი ქართული
რიცხვია.

რეზოლიუციები.

ა) ეროვნული საკითხის შესახებ.

- რუსეთის ორიენტაცია.
- კავშირი რუსეთის დემოკრატიასთან.
- ამიერ კავკასიის კომისარიატის მხარის
დაჭერა.
- საქართველოს ეროვნულ საბჭოს შედგენა,
რომელიც ადგილს დაუთმო ს საქართველოს სერეს.
- დამუფუნებელი კრების მოწვევა რუსეთის
სათვის.
- საქართველოს ტერიტორიის სრული თვით-
მართებლობა საკანონმდებლო კრებით.

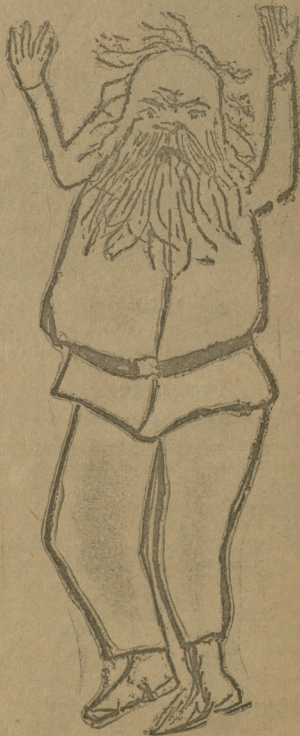
ბ) სკოლა.

- სკოლების სრული ნაციონალიზაცია.
- სკოლა უნდა იყოს საყოველთაო, საერო.

ინციდენტები*)

ამ უკანასკნელმა მუხლმა დიდი კამათი გა-
მოიწვია. სიტყვა ითხოვა ჩვენმა საყვარელმა აგი-
ტატორმა ნესტორ ცერცვაძემ და განაცხადა:—
მიკერს ღმერთმანი, მაგალი ჭეყანა იბრძვის სკო-
ლის ეკლესიიდან განცალკევებისათვის, ვინაიდან

ეკლესია არის დღეა ყოველფერ მართლებისა და
კრუმორუმუნოებისა. საჭიროა აღწინასწარ, რომ
სკოლა განშორებულ იქნება ეკლესიისაგან.

ნესტორ ცერცვაძე.

ორატორს განუმარტეს, რომ „საერო“ მართო
კახურ ღვინოს როდი ნიშნავს, არამედ სკოლის
ტიპსაც, რომელიც თავისთავად გულისხმობს ეკლესი-
იიდან განშორებას.

შეტანილ იქნა შესწორება აშკარათ:

— სკოლა უნდა იყოს საყოველთაო, საე-

*) Скандалъ,

ლდებულო, საერო (განწორებული ვლადისისაგან) უფასო და სხ.

შესწორებას კენჭი უყარეს და მიღებულ იქმნა ერთხმად. წინააღმდეგ სხა მისცა ორმა კაცმა: გრიგოლ რომაქიძემ ნიკიტა თავლაკვაძემ.

ნესტორ ცერცვაძის გამოვლამ დიდი აურხაური ასტეხა მშვიდობიან ხალხში. წარმოიდგინეთ გამწვანებამ იმ ზომამდე მიადწია, რომ ზოგიერთები (პირს უკან) მას ბოლშევიკსაც კი უწოდებდნენ. აღდგებულები ხალხი მხოლოდ მაშინ დაწყნარდა, როცა თავმჯდომარემ შენიშვნა მისცა სასულიერო ორატორის მკვებე სიტყვების ხმარებისათვის.

შალვა ალექსი-მესხიშვილი.

სხიშვილმა. საზოგადოთ ყველა რეზოლიუცია, როგორც პარტიათა შეთანხმების ნაყოფი ერთხმად მიღებულ იქმნა.

ჯანმრთელობის სექცია.

იმედი მხოლოდ ერთად ერთმა სექციამ გაგვიმტყუნა. ეს გახლდათ ჯანმრთელობის სექცია. მომასხენებელმა ასე დიწყუა:—ვის არ მოეხსენება, რომ „ჯანსაღ აგებულობაში სალი სული“ და გონება ზის“-ო.

მაგრამ მოგეხსენებათ აგრეთვე მეორე ქართული ანდახაც: „ტყუილს მოკლე ფეხები ასხიაო.“ არც კი ჩამოსულიყო ორატორი ჯანმრთელობის სტენიდან, რომ ტრიბუნაზე გამოჩნდა უჯანსაღესი დღევანდელ ორატორთა შორის, ნიკოთავდგირიძე, და ჯავახიშვილის ნათქვამს: „ჯანსაღ აგებულობაში სალი სული და აზრი ზისო“, მახვილი ჩასცა.

ნიკოთავდგირიძემ აშკარათ დამტკიცა, რომ ეს ეგრე დიხაც არ არის. რომ ჯანსაღ აგებულებაში სწორად არა თუ სალი გონება, არამედ კოქლიც არ მოიპოება.

მოქალაქე რუსეთის რესპუბლიკისა ვაჭართა იერგმიად გამოვიდა და განცხადება:—საბრალო ვაჭრები არიან მიტოვებული თავის ანაბარა, არავენ მათ ამბავს არა კითხულობსო.“

ოღონდაც, ოღონდაც ღრთა მოკეთხონ მათი ამბავი.

თავადი ორბელიანი.

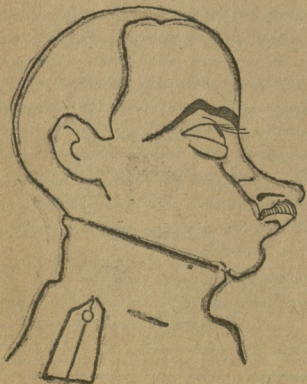
შობუცი თავადი ორბელიანი, რომელიც საფულიდან ჩამოსულა ამ ზეიმზე დასასწრებლად, რამოიდენიმეჯერ შეეცადა ნესტორ ცერცვაძის დახატვას, მაგრამ მორე მანძილის გამო სურათი ორიგინალს არ დავსუავსა. დავით ნიჭარაძეც ვროზბ აღფუვებული იყო ამ გამოვლით.

შემდგომ ამისა მიღებულ იქმნა დანარჩენი შვიდი რეზოლიუცია. სასამართლოს სექციის შესახებ ილაპარაკა სექციის თავმჯდომარემ და ამიერკავკასის კომისარიატის წევრმა შალვა ალექსი-მე-

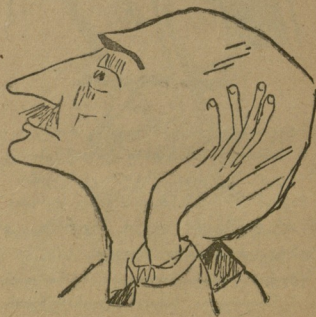
ერევნულ ყრი-

სტეფანე ახმეტელაშვილი.
 ქართველ ჯარის მოვიარსარდალი.

შალვა ამირაჯიბი.

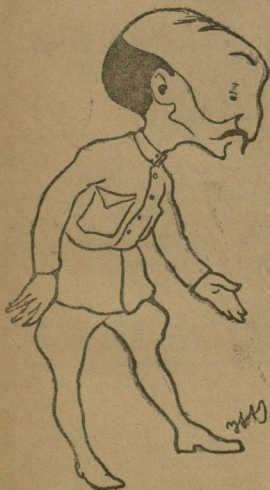

გურამიშვილი.
 (როცა ის უსმენს ნოე შორდანის)

ლოზის ვამო

ვანო ჩერქეზიშვილი.
(როცა ის უსმენს უნოე ჟორდანიას)

ვლ. გობეჩია.

ილია ზურაბიშვილი.

დასასრულ არჩეულ იქნა დროებითი ეროვნული საბჭო 60 კაცისაგან შემდგარი და მოკლე სიტყვის შემდეგ თავაჯდომარემ კრება დახურულათ გამოაცხადა.

ნ ა ღ ი შ ი .

პირველ ზქმულია ძველთაგან სიღარბისლე მესხისა, პურადობა და ვაქრობა ქართლელთ არა ეძრახვისა, ზრდილნი არიან იმერნი მტერთა მიმცემი რისხვისა, ომი და ლხინი კახისა მოსაწონია კაცისა.

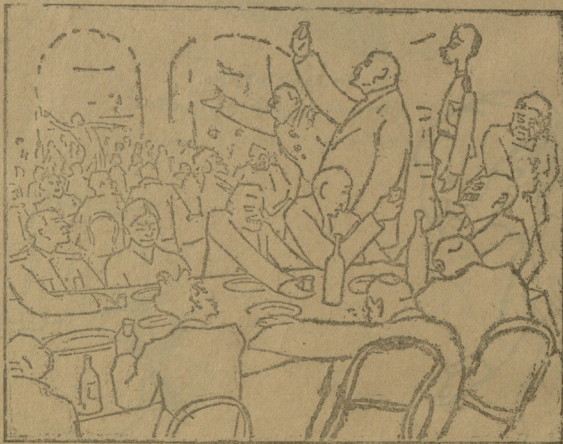
და არ ვიცი რა მნიშვნელობა ექნებოდა ამ ეროვნულ ყრილობას, თუ კი მისი დამთავრების შემდეგ ქართულ კლუბში ვახშამი არ გამართულიყო. ლაპარაკი თავისთავად და ვახშამი კიდევ თავისთავად.

საკმაოდ ხალხმა მოიყარა შეხვედრაში, თუ ექვსი გრძელი სუფრა იყო გაშლილი და მათ გარშემო განსაკვიფრებელის ხალისითა დი ენერგიით მოქმედებდა კრებაზე დანაშაუნი საზოგადოება.

თამადათ ერთხმად არჩეულ იქნა, აწ ეროვნულ თამადათ წოდებული, ქართველი სოციალისტ-რევოლუციონერი გრიგოლ დიასამიძე. უკეთეს ჩვენ ფიქრადაც ვერ ვავივლებდი გულში.

ჩვენი თამადა სავესე სასმისით დადიოდა მოქვიფეთა შორის და საცა კი შეიქრებოდა ყველგან შექმონდა მზიარულება და აღფრთოვანება. მას დიდის ენერგიით ემბარბოდა ჩვენი მგოსანი ვარდენ ღვანკიფელი.

წარმოითქვა რამოდენიმე ვრცელი და ბოხი სიტყვა მომენტის შესახებ. ამ მხრივ საზოგადოების ყურადღება მიიჯაქვა ტრიფონ ჯაფარიძის მკლუკმა მეტყველებამ, თუმცა მას არც ალ. წერეთელი ჩამორჩენია.

ქ ი ვ ი .

ხალხის თხოვნით ჩინებული ლექსი წაიკითხა მგოსანმა გრიშაშვილმა და არავის არ უთხოვია ისე მგოსანმა ღვანკიფელმა. თამადამ წინადადება მომცა რამოდენიმე სიტყვა მეც წარმოამთქვა ამ სა-

ისტორიო მომენტის შესახებ, მაგრამ ხალხის საუბელუროთ ერთ-ერთმა კნიაქამ სწორეთ ამ დროს მოგვტანა მშვენიერი წინილი კომპოსტოისა და რამოდენიმე მჟაფე კიტრი. ამა სად მივიცილიდი.

მაღე გამართა ცეკვა-თაშაში. საუცხოვო სა-
ნახაეი იყო ქალ-ვათა შეჯიბრება ფეხების გასარ-
საღებისა და მიხვრა მოხვრაში. მოთამაშეთა ირგვლივ
თავი მოიყარა აღრაცხვლმა ხალხმა და ნადიმის ცენ-
ტრი ჩრდილოეთ კუთხეში გადმოვიდა. აქვე მოვი
დენ ჩვენი მძანი მამადიანი ქართველი.

მათ მხურვალე სიტყვით მიმართა ქუთაისის
გუბერნიის კომისარია გ. გიორგაძემ და პასუხად
მიიღო აგრეთვე მხურვალე სიტყვა მოლა ისკანდერ
ციციძისა.

აქვე მიღებულ იქნა სადღეგრძელო აკაკი
ჩხენკელის, როგორც აჭარელთა უახლოესი ჭირი-
სულუსისა.

ნადიმის დასასრულ სუფრას მხოლოდ მე და
კოტე ტყავაძე შეერჩით, რათა ერთმანეთისათვის
ვაგვიზიარებია ურთი ერთ სიყვარული და თანაგრძნო-
ბანი.

საზოგადოთა ნადიმმა ჩემზე მშვენიერი შთაბეჭ-
დილება მოახდინა და გულრწფელი ვისურვე მისი
განმეორება მაინც თუ რომ კრების მოწყობა ძნელი
იქნება.

გშპკი.

**რატომ გამოვიქმეცი და რო-
გორ გამოვიქმეცი
(თბილისიდან*)**

იმ არა ჩვეულებრივი აღმშინის ვინაობა მე
დღემდის არ ვიცი, იმან კი დიდი ხანია რაც ჩემი

*) ეს წერაღი უნდა მიმეძღვნა ქართველ მწერალთა
საბჭოსათვის, მაგრამ არ მაიმძღვინა, რადგანც არ ვი-
ცნობდი და არც ვიცი: არსებობს თუ არა სხეულები სა-
ბჭო, როგორც იურადიული, რამელსაც შეუძლია მი-
იღოს ძღვენი. თუ, ვიფიქრე, მწერალთა საბჭო არ არსე-
ობის როგორც „იურადიული მიმძღვინა“, ხომ დაიკარგა
„მძღვინა სატელევიზიო“. მაგრამ თუ კი ის შეადგენს ამ-
ხანის, მას კმდევა უფლება გასცნადის პრეტენზია
აქ მოუყვანად დიეტრატორულ საკანსურზე, მიუხედავად
იმისა, რომ ეს მისთვის არ მაიმძღვინა. სწორედ ამისი
განცხადება იყო შეინაგნის მიხანა. შეიძლება უფლებივე
ეს მისასუქდრად შეუინაგნადც! შეიძლება ამიტომ უდგე-
ლოც არის ეს შეიძენა! მაგრამ რაკი დააწერა—დაჩქეს.
უადგილო განა ცოტა იწერება? მაშ ეს რანი სტრეიქსი
რას დაქვლდება ან რას დაქვტება?

თარაში.

კურადლება მიქცია. თბილისის საბჭოს ცენტრში
მრავალ გზის შემინიწნავს მისი დამსახურებული
სახე. ყოველთვის მოუსვენარი და აღვლევებული
ათვლიერება ხოლომე ვაზეთებს და გაფიქრებუ-
ლი, მუდამ ერთსა და იმავეს ბუტბუტება:

— საცოდავია... საცოდავი სწორედ...

— რა ამბავია!... ვისზედ ამბობთ მიგას?—გაფ-
ბედე მე ერთხელ და დავეკითხე ისეთი კილოთი,
თითქოს პირველიად მსმენოდა მისი ჩვილი.

— საშინლად მეკოლება ეკ უდნაშაულოდ
დასჯილი კატეგორია მოქალაქეთა—სთქვა იმან
ჩემად, მაგრამ ბევრითად და მომაპყრა თავისი შა-
ვი, ფართოდ გახელილი, მკრთალი თვალები. რამ-
დენი მოუსვენობრობაა ამ შემინებულ თვალში?
რამდენი დალილილობაა ამ ფერმიხილლ სახეში? რამ
დაქანცა ეს აღმშინი! რამ ვახანდა ასე მოუსვენარი

— უკაცრავად... ვერ გავიგე რომელ მოქა-
ლაქებზე ამბობთ!—დავეკითხე წყნარად, კრძალო-
ვით.

მისი მოშავო წაბლისფერი თმა და წვერი,
მოძველო პალტო და ასეთივე შლიაპა ისეთ შთა-
ბეჭდილებას ახდენენ, რომ გვეგონებათ: უთუოდ
მესამოცდაათე წლების „ნაროდოვოლციაო“. ეს
გარემოება უფრო საყურადღებოთ ხდის მას ჩემთ-
ვის და მეც მთლად სმენად გაღაქკეული ვსდი-
ლობა არ გვიპარო არც ერთი მისი სიტყვა.

— ჩვენი ტურნალ განვთების მკითხველებზე
მოგახსენებთ.

— სწორედ ვერაფერი გავიგე თქვენმა მზემ...
რაშია საქმე?—არ მოვეშვი მე, რაკი ვნახე, რომ არ
იყო ჩემთან ბასის წინამდღევი.

— საქმე იმაშია, რომ არ არის ისეთი სულე-
ლი, რომელიც კვებს არ ასწავლიდეს ჩვენებურ
მკითხველს... მიუხედავად იმისა რომ ის თავისუფ-
ლი მოქალაქეა, არ არის ისეთი მოცილილი, რომ
არ აძალბდეს მის თავისი უსაკმეურობის ნაყოფს.

მის ხმაში გაისმა შეუბრალებელი კილო, გა-
მანიავებული, გესლიანი კილო და მეც გაშტერე-
ბული მივიჩერდი მოუსვენარ თვალებს: დამერთო
ჩემო! რამდენი შხამინი სიბრაზე იმარხება მათ შვე
უფრსკულონი!..

— განა საცოდავი არ არის კაცი, რომელიც
რამე აზრს ეძებს ყოველ-დღიურ გამოცემებში?—
ვანაგრძობ. იმან მკენივი ვნით—საცოდავი არ არის...

ჩემის აზრით თავი ამ საბრალლო ადამიანისა, რომელსაც მკითხველი ეწოდება, განსაკუთრებით პატარა ზომისაა, შუბლი კი ვიწრო და ჩაწეული... სახე ამ გოშის ხალსს მუდამ უაზროდ მოცინარი უნდა ჰქონდეს. ეკვს გარეშეა, რომ მათ სკირთ ერთგვარი სულიერი ავადმყოფობა, რომელსაც ჰქვიათ „უწყინარი სიგიჟე“. ასეთი ავადმყოფი მოუჩინებელი არის და ყოველად უიმედოა. ავადმყოფობა უმეტესად იმაში გამოიხატება, რომ სწული ხმის არ იღებს, როგორათაც უნდა არ მოეპყრან, არის თავის თავად და ილიმება. დამბრუნებით შეიძლება ითქვას, რომ ასეთი სწულიება მართლა სკირს ყოველდღიური პრესის მკითხველებს, თუ კი, რასაკვირველია, არსებობენ ისინი. ამა რატომ არ იღებენ ხმას.. მე იმდენად მწამს ქართველი კაცის სალი გონება, რომ არ მჯერა ქართველი მკითხველის არსებობა; მაგრამ ქართული ჟურნალ-გაზეთები და მწერლები? მაგრამ ჩემი ნაცნობები, რომელთა შორის დიდი უმრავლესობა ქართველი ჟურნალისტია? საიდან გაჩნდებოდნენ ნეტა ისინი მკითხველები რომ არ ჰყოლოდათ? ჟურნალისტთა კი ხომ ერთგვარი საქონელია და უბაზროდ მისი წარმოება ხომ შეუძლებელია. გასაკვირვებელი მხოლოდ სამწუხაროთ ის არის თუ საიდან გაჩნდა ქართველი მკითხველი, თორემ მისი არსებობა ყოველ ეკვს გარეშე.. ისტორია არავითარ ცნობებს არ იძლევა ამ ცხოველთა შესახებ, მაგრამ უნდა ვიფიქროთ, რომ შოთა რუსთაველს მეორე ხარისხიანი როლი არ უთამაშნია მის გამრავლებაში.. შოთამ შეაყვარა ქართველებს ვიგნი და ამ გარემოებამ იქონია საბედისწერა შედეგი. ყოყველი დამწერი, განურჩევლად მისი დაწერილის ხასიათისა და დანიწნულეებისა, აღტაცებას იწვევდა: აი ეს არის რომელმაც რომ დასწერა... ეს არის, რომ ჰეტრიას ბიკი ჩაადლო გაზეთშია. საქმე იქამდე მივიდა, რომ ზოგიერთი თავგამოდებული ქართველი—მოთამაშე ბავშვების მიერ დახაზულ ქვიშაში შოთას რითმებს ჰპოვებდა.. მაგრამ უმედურება ამით რომ თავდებოდეს თქვენი ქირიცი წაუღია... საქმე იმაშია, რომ მკითხველ საზოგადოებას ყველგან შეადგენს შეგნებული ნაწილი ხალხისა. ჩვენშიც მათ მოწინავე ელემენტი ჰქვია. და უმედურებაც იმაშია, თუ არის ვინმე, რომელსაც სკირია ჩვენს ყოველ-დღიურ გამოკრებებში სიბრძნის მაძიებელთა „მოწინავეობა“. მე ესეც

მინდა არ მჯეროდეს, მინდა გამოვიხატო ოპტიმისტობა... მაგრამ ფაქტები!.. ფაქტები!.. ჟურნალ-გაზეთები მატულობენ, ბუქდღითი სიტყვა ფებს იდგამს, აი რას გვეუბნება უტყუარი სინამდვილე. აშკარაა რომ მკითხველებიც მრავლდებიან. მე წარმოდგენილი მაქვს ის საშინელი დრო, როცა მთელი ჩვენი ხალხი მკითხველებისაგან იქნება შემდგარი და ჩვენი ქვეყნის მომავალი ბურუსით იმოსება ჩემს წარმოდგენაში. დამაჯერეთ, რომ ჩვენს პრესას არა ჰყავს მკითხველები და მეც ვიწამებ ჩვენი ერის მომავალი! მე ეს მინდა მწამდე! მინდა მჯეროდეს! მაშ დამაჯერეთ!

უკანასკნელი სიტყვები მან ისეთი პაფოსით წარმოსთქვა, რომ ჩვეულებრივი სიწუმე ძალაუნებურად დიორღვა და საშკიბველოს ვამგე იძულებული შეიქნა სასტიკად შეენიშნა ჩვენთვის:

— სამკითხველოში ლაპარაკი არ შეიძლება და თუ სალაპარაკო—გაქვთ, კარში გაბრძანდით.

რამოდენიმე კვირის შემდეგ ვნახე ჩემი უცნაური „ნაროდოლოგიკი“ ჯარისკაცთა ბაზარში. სახე მიღობდა გაშრობოდა და დაღურჯებოდა. თვალზე ჩაფარდნილი და წვერ-აბურჩენული, ეხლა ის მაქსიმ გორკის ტიპებს უფრო მაგონებდა ვიდრე „ნაროდოლოგიკის“.

— ქართულ გაზეთებს სომხის ნაციონალისტები სცემენ, რომ დატანჯონ ქართველი მკითხველიო— უმტიციცებდა გაცხარებით ვრთს გრძელწვერა მეწვერილმანეს.

ამგვარ უცნაურ პირებს მე ერთობ ხშირად ვხვდები და ძლიერი საინტერესოა მათი მოსმენა, მაგრამ ჩვენი ნაცნობის ვნა უკვე არ ანთხედა წინანდებურ შხამს და არ მეტყველებდა ჭეშინდელი სარკაზმით. მის ხმაში ისევე გამოკრთოდა სიცხარე. მაგრამ თვით სტყვებში არ სჩანდა უწყინდელი ძალა. ჩემის აზრით, თითქოს ვხედავდი თვალთ, რომ სადღაც შორს, სიღრმეში, მოშვებული იყო პატარა ვინტი, რომელსაც აწ ვერაფერი ეშველებოდა. მე მგონია, რომ ის არც წინად იყო რიგზე, მაგრამ... ღმერთმა ბრალდებულს მოჰკითხოს!

— ნაციონალისტები აქ რა შუაშია—დავიწყე მორიდებით, დიდი ხნის დუმილის შემდეგ, მხოლოდ და მხოლოდ იმ მიზნით, რომ შემეწყვიტა უხერხული მღუმარება — ამ საკითხში მე ვეთანხმები თქვენს წინანდელ აზრს... ჟურნალისტთა არის ერთგვარი

საქონელი, რომელიც მზადდება ბაზრის მოთხოვნილებისამებრ... და თუ თქვენი „გემო“ ასე თუ ისე, არ არის დაკმაყოფილებული, ამის ბრალია „უგემურობა“ იმ უპრავლესობისა, რომელიც „ვედაგენს ბექედითი სიტყვის ბაზარს, თორემ... ნაციონალისტები აქ რა შუაშია!...

— თქვენ ყველგან ბაზარი და საქონელი გელანდებათ... თქვენ ალბად მარქარისტი ხართ!.. განა ბაზრის მოთხოვნილება იწვევდა ძველი რეჟიმის დროს მათრახების ტლაშუნს?... სრულიადაც არა!.. თქვენ იცი თუ არა, რომ საღისტები იცვამდნენ პოლიციელების ფორმას, მოიმიჯნებდნენ რიგიანობის დაცვას და ყოველ უდანაშაულოთა უწყალო დევნაში ჰპოებდნენ სიამოვნებას!.. ეხლა იგივე საღისტები რელაქტივში ჩასხდნენ, რაკი სხვაგან გამოეცალათ სამოქმედო ასპარეზო... ამზადებენ საზოგადო მოღვაწეობას და აწამებენ ხალხს!..

გათავა ემან ცხარედ თუ არა, გაკვიდა ხმა მოულოდნელად და გარეტებულოვით მიაშტერდა შორს, შორს, სივრცეს. დააკვირდა, დააკვირდა, დაიწია მოხსნადა ქუდი და ფეხ აკრეფით მიეფარა ქუჩის მახლობელ კუთხეს.

— ვეუბნებოდი ამ დალოცვილის შვილს— ჩაქანია თავი გრძელ წვერა მეწვრილიმანემ— წუ კითხულობ მგდენ ვაჭეთებს, თორემ სიკეთეს არ გიზამს მაგი-თქო... ნაცნობი კაცის შვილია, საყვარელი კაცის... კარგი ყმაწვილიც იყო და კარგი მიწოდდა მისთვის... მაგრამ არ დაიჯერა და აი ეხლა რა რიჯად იღუპება კაცი... ყველაფერს ზომა უნდა ჩემო კეთილო, ყველაფერს!.. გუშინ ერთს ყმაწვილ კაცს... მწერალიაო და... კინალამ ქორორი ჩამოუფცქენა... „ესენი არიან ჩემი დამღუპველებიო“... „რელაქტივები უთუოდ უნდა დავამტეროოვო“... ვერ დავამშვიდეთ... არ იქნა!.. იყვირა... პირზე ქაფი მოერიო... განა ასე უნდა კაცი!.. განა ასე უნდა სწავლის გამოყენება... ა, ყმაწვილო!.. თქვენ ხომ რამე არ გნებათუ?..

...მავე დღეში იყო, თუ არ ვცდები: ქუჩაში ჩემს გვერდით გაითხარაკა ხალდროინდელმა მტერმა ჟურნალისტიკისამ. უკანიდან ის მარტლა „გორკის ტიპი“ იყო. ნაროდოვოლეს ის უკვე არ მოგაგონებდა. ცოტა არ იყოს შეშინებული მისი სახის მოსარიდებელი გამომეტყველებით, მე ვაყვე

მას შორიდან როგორც გაშუშის ბოქმის მტკიცე მწეო ხელების ქნევით და მუქარით მიეშურებოდა გამაღებელი. მისი მწყრომარე „ექსტრეკულიაცია“ თანდა თან უფრო ტრადიკულ ხასიათს ღებულობდა. ფეხებს თან და თან უჩქარებდა და მიქროდა ქარივით.

— ის განა მე ვარ!.. არა... ის სხვა იყო... იმის უყვარდა... სძულდა... სწამდა— ბუტბუტებდა თავისთვის როგორც უნიჭოდ დაწერილი დრამის ტრადიკული გმირი— მას ჰქონდა ლტოლვილება მშვენიერებასადმი... ეწაფებოდა მწერლობას!.. მაგრამ ის მოშამეს... ის მოკლეს!.. მერე ვინ!.. ვინ?!.. სწორედ ამათ!.. ამთ!.. აფერ რომ მოდის... ისინი თქვენ კინტოები გგონიათ ხახვით რომ ვაქრობენ... არა!.. ჟურნალისტები ან და აგრე ქუჩის რომ სწმუნდეს, თქვენ ალბად მეგზოვე გგონიათ! ჰმ... რა გულუბრყვილობაა! მეგიც ჟურნალისტიკა... მე მძულს იგი... მე იმან მომიკლა... მე შური უნდა ვიძიო... მე არ შემეძლია ის ის-ის... ის... რა-რა... ღღ... ღღ...

შეიერი მზეცივით და ბნაზმორეული ეტაკა მეგზოვეს. ატყდა ხმაურობა, ჩოჩქალი. ქუჩა ხალხით გაიქცა. წინამდებე ჩვეულებისა ამობრძანდენ მამინ მილიციონერებიც. პირზე ქაფ მორეულ ღონე მიხდილ „გორკის ტიპს“ ჩააგლეს ხელები და გააქანეს ეტლისკენ. საზარელი იყო სწორედ მისი სახის გამომეტყველება, და მახსოვს ორ ქალბატონს გული შეეწუხა მის დანახვაზე. მეც აქ დავანებე თავი მის დევნას, როგორც სრულიად უსარგებლო საქმეს.

მავე საღამოს სამკითხველოში ძალაუფებურად დავაკვირდი მკითხველთა სახეს და ვაკვირვებუდი დავრჩი მათი უცნაური მსგავსებით შეშლილ „ნაროდოვოლესთან“

ყელა ვაფითრებუღია, ყველა ფერმიხდილია, ყველა თვალჩაიკვირუღია. ეგ არისწამობტებიან და დაიწყებენ ლალადის.

— ქართულ ვაჭეთებს სომხის ნაციონალისტები სცემენო!— და მეც ავყვები უთუოდ! უთუოდ ავყვები მეც!

— დმერთო ჩემო!.. ეგ რა მემართება!.. რატომ კითხულობენ ისინი ამ წყეულ ვაჭეთებს!.. რატომ არ ანებებენ თავს!..

მე არ ვიცი კიდევ რა ვფიქრე, მაგრამ ეხლა

დარწმუნებული ვარ, რომ ჩემს ფიქრებს ხმა-მალღა ვამღებდნენდი, რადგანაც ვანრისხებულმა სამკითხველს გამგემ სასტიკად შეპნიშა:

— ყმაწვილი, მე თქვენ რამოდენიმეჯერ ვითხარით, რომ სამკითხველოში ხმა-მალღა ღაპარაკი აკრძალულთაა.

მე გამოვიდი გარედ, მაგრამ უკან კიდევ ბევრ ხანს მესმოდა ჩურჩული. „აღბალ ჩემზე ღაპარაკი“, ვფიქრობდი ბრახმორეული და გამაღებით მიცქანებოდი ბინისკენ.

მიველ თუ არა, ჩემს დანახვებზე ღიასახლისს გული შეუწუხდა. „ნუ თუ ესოდენ სახარელია ჩემი სახე“, ვიფიქრე და ავიღე სარკე, მაგრამ... თქვენი შტრესი, მე დაინახე:

— კარიკატურა, სწორედ კარიკატურა შეჩვევებული „ნაროდოვოლეცისა“!

მე ღრმად ამოვიოხრე. აღბად, ვსთქვი გულში ნაღვლიანად, მეც მალე დავემსგავსები „გორკის ტიპებს, ან და“... ვავედღენები ვიღაცას იქნება ფესსაკმელით ხელში! არ ვიცი რატომ უნდა მოვიქნე ასე, მაგრამ უეჭველია ვიზამ მასს უკვე მადონთბილებდნენ, რომ „ღამით საშინლად შხოდავ და გამწვავებული სიხარით იხსენიებ ნაციონალისტებსა“. აჟ მიზნული თუ რატომ მესიხრებება ეგ ოხერი ჯიში ორფენოვანი ცხოველებისა.

მიგზლი და მეორე დღეს, როცა ჩვეულები-სამებრ, ვახუთების წასაკთხავად სამკითხველოში მომინდა წასვლა, მე ძალა დავატანე ჩემს თავს და ვაგზლისკენ ვავფმართე.

რომანისტი რომ ვიყო, უთუოდ უნდა ამეწერა ჩემი ამაღლებული სულიერი განწყობილება, როცა მე დიდი თავგამოდებული ბროლის შემდეგ ვიპოვე ალავი ვაგონში.

მაგრამ მე რომანისტი არა ვარ და ამიტომ ვჭკარობ მიუთითო ტნობის მოყვარე მკითხველებს სენსაციურ რომანებზე, სადაც, ასე თუ ისე, ყოველთვის შეგძლიან გიყნოთ გამარჯვებული გმირების ფსიხიურ განცდას.

მე სწორედ იმას ვაჩვიდიდი, რასაც განიცდი ხოლმე კაცი, რომელიც ეგ არის ვადარჩა საზედისწერო განსაზღვრის ასეთი ვანცდის აღწერა ყოველთვის ბლომად მოიპოება რომანებში და მეც მკითხველებს იქით მიუთითებ.

თუ თქვენის ფიქრით ესეც არ კმარა ამ სურა-

თის სრულ საყოფად, იმ გარეუფაში შეგიძლიათ იქონიოთ ცოტადენი წარბოდგენა, რომ სრულებით არ შემშინებია როცა გაისმა:

— თქვენი ბილეთი!— ო,

მიუხედავად იმისა, რომ მქონდა საბუთი ცუდი მომხვედრება საჭმე. ასე უცნაურია ხოლმე ადამიანი თავისი ცხოვრების განსაკუთრებულ მომენტებში!

— თქვენი ბილეთი?!— განმეორდა კითხვა და უკვე აშკარა იყო რომ მზადდებოდა მეორე განსაცდელი, არა ნაკლებ საშინელი, ვიდრე ადგილის მოპოება ვაგონში.

მაგრამ ხომ მოგეხსენებათ, რომ ადამიანს განსაცდელის დროს უზრუნდება მთელი თავისი არსებობის ინსტიქტი, მთელი თავისი სასიცოცხლო ძალა!

ამ წამში უნდა გადაწყვეტილიყო: თბილისში დარჩენა, თუ წასვლა!.. ეს იყო ჩემი ყოფნა არ ყოფნის საკითხი. ასეთ წამებში კი ადამიანი უფრო საზრიანად მოქმედობს ვიდრე ჩვეულებრივ დროს. აღბად ამიტომ მოხდა, რომ არ დავბნეულვარ.

— რომელი ბილეთი?— დავკითხე პირიქით თითქმის არც ვამეგო რაზედ იყო ღაპარაკი.

— როგორ თუ „რომელი ბილეთი“!— განიხეორა იმან ჩემი კითხვა მკვახე ირონიით.

დიდი უზრდელი ვინმე კია ეგ არაშხადა!

— გთხოვთ დასტოვოთ ვაგონი!.. მე მაშინათვე წარმომიდგა ყოველგვარი საზედისწერო შედეგი ამ მოთხოვნილების ასრულებისა, ყოველივე რასაც ვაპოვებდით და ვერ გამოგო: ნუ თუ ამ ადამიანს საინათი ხელში, რომელსაც კონდუქტორი ჰქვია, შესწევს ადენი შეუბრალებლობა, რომ დამიბრუნოს ეს სულის შემბუთველი ატმოსფერა: მაშ რათ არ ძალმიძს მხამად ვადეიქტე, ცეცხლათ მოვივლო და ფერფლად ვაქციო ეს ჯალათი ეგა!

— თქვენ იცით თუ არა— მივმართე მას ადღევებულმა— რომ ბილეთების კასსათან დაუსრულებული „კუდი“ იყო და სანამ ჩემზე მოაწვედა რიგი მატარებელი წავიდოდა?!.. თქვენ იცით თუ არა, რომ თბილისში დარჩენა ჩემთვის სიკვდილია?! თქვენ იცით თუ არა, რომ მე არ შემიძლია არ ვიკითხო და კითხვა კა ჩემთვის წამებაა?!.. ობ დამიბრუნო ჩემისა და არის შებრალები!.. სად არის ადამიანური გრძნობა?!.. სად არის პატივისცემა მოქალაქის ღირსებისა!..

არ ვიცი კიდევ რამდენი ვიმპერმეტყველე, მხოლოდ როცა გამოვერკვი, ჩემს წინ შეიარაღებული ჯარის კაცები იდგნენ და კატეგორიულ წინადადებას მიძღვედნენ დამეტოვებია მეორე კლასი.

მე ცხატარბული პროტესტით უპასუხე ამგვარი ძალადობის წინააღმდეგ.

მაშინ ბალშევიკად გამოაცხადეს და დამანებეს თავი. მე სწორედ არ ვიცი რას ჰქვია ბალშევიკი, მაგრამ ამას კი მივხვდი, რომ ამ სახელით ძლიერადილი ყოფილა რკინის გზაზე მგზავრობა. ვინ სთქვა მისვლა-მოსვლა გაძველებულიაო! გამოაცხადეთ თავიანთ თავი ბალშევიკად და იარეთ! ეს ადვილიც არის და იადვიც.

ვცხოვრობ ეხლა მყუდროებაში რამოდენიმე კვირეა. მეუბნებიან: „ფერი მოგივიდაო“.

მეც ვხედავ რომ ნაციონალისტები არ მესიზმრებიან და... უნდა იცოდეთ მერე თუ რა უდნეი რებეა ეს!

თქვენ ეგებ ისიც გსურთ ვაგოთ: რომელია ის კურთხეული ქვეყანა, სადაც შესაძლებელია ასეთი ბედნიერი ცხოვრება!

ნურას უკაცრავად!

თქვენ მაშინათვე ვახვებებს გამომიგზავნით.

მე ვიცი თქვენი შეუბრალებლობის ამბავი!

თარაში

დაფუძნებულ კრების არჩევნები კახეთში.

(სტენა ურთ მამქვედებათ)

მომქმენი პირან:

ცხვირიაშვილი — სოც. დემოკრატი.

ცერცეცაშვილი — სოც.-ფედერალისტი

აჯამიანცი — დაშნაკელი.

ხინკალაური — ეროვნული (ნ.-დ).

ჩახველაშვილი — სოხლის კომისარი.

ქიტა, მიხა, ბესო — გლეხები.

თხლეშაქქიანცი — ახალგაზდა ქალი.

თათელა — დედა-კაცი.-მოხუცი.

ჩახჩახიანიცი — მიკიტანი.

ჭიშიაშვილი — მილიციონერი

(პოქმედება სწარმოებს სოფლის სამმართველოში.

ცხვირიაშვილი, ცერცეცაშვილი, აჯამიანცი, ხინ

კალაური და ჩახველაშვილი) სტენა ურთის დასთან, რომელიც სდგას კარების პირდაპირ. სტენის მარცხენა მხარეს სდგას ურნა. მაგიდაზე ალაგია ბიულეტენები № 1, 6, 4 და 8. შემოდის ქიტა).

ქიტა. ენიაზებს გაუშარჯოს. (იხდის ქულს), რაღაცა ქაღალდი მოუტანია ჩვენსა მილიციონს (აჩვენებს პიროვნების ბარათებს) ჩემთვინ და ჩემი დედაკაცითვინ და უთქვამს კანცლარიაში გიბარებნო. ღმერთია მოწამე, ორი კვირა იქნება რაც ტყეში ვარ შეშვზე, ისედაც მთელი სოფელი დამემოწმება, რომ... .

ცხვირიაშვილი. (სიტყვას წყვეტინებს) მოითმინე ქიტავ, შენ გეტყობა არაფერი ვაგოია. ან სიადან გაივებდი წუხელ მოსულხარ... .

ქიტა. (აწყვეტინებს) არა შენიჭირიმე, როგორ არ ვამივია. დედაკაცმა მელაპარაკა ყველაფერი, მაგრამ ისაც ვაგოვებ, რომ ვინც კანცლარიაში მივაღაიებურნო.

ცხვირიაშვილი. მაგვარ ხმებს, ჩემო ქიტავ, ხალხის შტრები ავრცელებენ, რომ ხმები დააკარგონონ; ამ ერთ კვირაში ორი ათასი კაცი ვერ და მოვიდეს ხმის მისაცემად, ამა ყველას ხომ უნდა დავიკერთ. ეგ პროვოკაციაა. შენ სთქვი, რომელ პარტიას აძლევ ხმას. ეს პირველი ნომერი-სოციალდემოკრატებია (აჩვენებს ბიულეტენებს) ეს მეექვმე ფედერალისტებისა, ეს მეოთხე დაშნაკელებისა, ეს მერვე ნაციონალდემოკრატებისა.

ქიტა ამა მაუითანების რომ მიმიყოლე, შე დალოცვილო, მე რავიცი მათგებისა. შენ მითხარ, მუშა პარტიის ნომერი რომელია. ფედერალიზებისა არ მინდა.

ცხვირიაშვილი. აი ეს არის (აჩვენებს №1 სიას) აილე, ჩაღე ამ კონფერტში (აძლევს კონფერტს) და ჩააღდე ამ ყუთში (აჩვენებს).

ქიტა. ერთიც მამეციტ ამითანა, ჩემი ცოლის ბადლთაც მე ჩავაგდეტ, ბარემ აქა ვარ და... .

ცერცეცაშვილი. (შეტევით) არ იქნება. შენი ცოლი თვითონ უნდა მოვიდეს. შენ შენი ხმა მიეცი და წაიღე.

ქიტა. ჰო, რაკი ზაკონში არარჩი... აბა... (აგდებს ურნაში კონფერტს და მიდის. შემოდის მიხა).

მიხა. აბა, ლომრები აქ არი ჩასვადები?

ჩახველაშვილი. შენ, რომელი ნომერი გინდა?

მიხა. აბა, როგორ გითხრა? ი კაუქინს ჯო-

ხევით რო ჩამოუსვამთ, ამობენ ის არი მუშა პარტიისა, ის მომეციო. ჰაა, ფედერალისტებისა არ იყოს... (აჯამიანცი აძლევს კონვერტს და № 1 სიას აჩვენებს როგორც უნდა მოიქცეს)

მიხა (ჩაადგებს კონვერტს) ჩემი დედაკაცის ბაბლათ რომ მე ჩავადგო, რაუფეს?

აჯამიანცი არა, იმან თითონ უნდა მოვიდეს. (მიხა გადის. შემოდის ბესო)

ბესო. (ხელში უჭირავს ათამდე პიროვნების ბარათი) პირველი რომელია? მაიტა, ერთი ათიოდე მომეციო, ჩვენი უბნის დედაკაცებში ქალაღლები მე გამომატანეს. ჩვენ მაგივრათ სუ პირველი ჩაყარეო. ჩემი ჩასადგებიც აქავე მაქვს ცალკე შენახული, (იღებს ჯიბიდან. მაგიდასთან მსხდომთ ეცინებათ)

ცვირაიშვილი. (აძლევს № 1 სიას ეს შენ ჩაავდე, ჩემო ბესო, ის თქვენი უბნის დედაკაცები კი თვითონ მოვიდნენ.

ბესო. (იკინის) რასა ბძანებ, შე დალოცვილო, ესლა ი დედაკაცებში ბევრი ახალი ჯვარ დაწერილი პატარძალი ურევია, აბა იმათ აქ რა მიიყვანს, ხომ მოგვსენებათ...

აჯამიანცი. ვა ჩვენ რაქვენათ ზაკონი ესეა.

ბესო. ჰო! აბა როცა ვგრე ყოფილა (ავდებს ურნაში კონვერტს და გადის. შემოდის თხლეშაქქიანი).

ცვირტაშვილი (ფეხზე ადგომით) პირველი მოგვით თუ?

თხლეშაქქიანცი. მაშ, მაშ... მე უტოლინარი ვინმე მუქიკი ხომ არ გგონივართ? მე ჩვენმა ტერტერამ უფე მითხრა, რომ სომხების ნომერი მეოთხეა. აი აქა მაქვს (იღებს უბიდან) თქვენ კანვერტი მომეციო...

ცვირაიშვილი. (აძლევს კონვერტს) ეს თქვენი ნებაა, მხოლოთ იცოდეთ, რომ სომხებიც ბევრნი აძლევენ ხმას № 1 სიას.

აჯამიანცი. (წამოადგება) *Ва онъ четыре номеръ хочить, какой ваши дѣла?*

თხლეშაქქიანცი. (ართმევს კონვერტს სდებს 4 № და ავდებს ურნაში) სხვა რომ ქლდეში გადავარდეს ნუუეელი მეც უნდა გადავყვე?

აჯამიანცი, (ღიმილით) *от маладец, ей Бога настоящій патриотка* (თხლეშაქქიანცი გადის. შემოდის თათელა).

თათელა (აჯამიანცს) *გაყოფილენ ქათლი—* ჯალაბი ლაპარაკობდა ჩვენ უბანში, რომ ვინც მეოთხე ნომერს ჩაავდებს იათ გირვანქა შაქარს მიიღებსო, ვინც პირველსაო-ის კი ერთსაო. დემრთი შეიღებს გიკოცხლებს იათი ნომერი მომეცი უნ ხო იცი თვალთ არ მიჭრის.

აჯამიანცი, ნათლიდღე, შაქარზე რა შოგახსენო, და ეს მეოთხე ნომერი კი მიირთვი (აწუდის № 4 სიას და კონვერტს).

ხინკალაური. დედი! ნათლი ჯალაბმა ის კი არ გითხრა, რომ თუ შერვე ნომერს ჩაავდებ, რვა გირვანქას მიიღებო? (აძლევს შერვე ნომრის სიას) აი შერვე.

თათელა. შეილო, თუნდაც ნათლიჯალაბს არ ეთქო თუ კი მაგნაირ სიკეთეს მიხამ, არ კი დაგლოკო. (სდებს აჯამიანცის მიცემულს მე 45 ნომერს და ართმევს მე 8 ნომერს,

ცვირტაშვილი (წამოადგება გაბრაზებული) აბა, აქ სამასხაროთ მოხვედით თუ რა?! (თათელას) დედი, აქ სად ხელამ შაქარს! აქ სხვა და სხვა პარტიების სიებია (ჩამოთვლის) რომელიც გინდა აიღე და ჩაავდე ავერ იმ ყუთში.

თათელა. (დაღონებული) წუწუნით) რაკი. შაქარი არა ყოფილა ექვსი ნომერი მომეციოთ. იკინიან ყველიან, გარდა ცვირტაშვილისა, (თათელა ჟამლევს ხმას და გადის. შემოდის რახრახიანი რომელიც მთვრალია).

რახრახიანცი. მე დღეს ვავიგე რომ, ვინც პირველს ჩაავდებს კახეთიდან პერესელიიტს უშვრებიანო. მართალია? თუ მართალია, ნუ დაიღებთ ჩემი ცოლშვილის ცოდოს, მე გთხოვთ, რომა გუშინდელი ჩადებულნი ისევე ამაგადებოთ ნოთ... (ტირის) ვა ნუუეელი ჩემი მოგებული ფული, მამული აქ უნდა დარჩეს და მეკი აქედან ისევე უნდა მიყონ? (ტიროლის ხმაზე შემოდის კიმი-აშვილი, რომელსაც გაყავს მთვრალი, ისმის გარედან რახრახიანცის ხმა) ვა, მე რა ვიცილო, რომ მცოდნოდა ჩემი თავის მტერი გაეხდებოდი...

ჯიბილა.

* ეშმაკის მათრახში "აბეჭდებოდა სტენები ფსევდონიმით "რ. ჯიბილა". რედაქცია ცხნაღებს რომ "ჯიბილა" არ არის "რ. ჯიბილა"